

## Imprescindible: “Arquitecturas de lo sagrado. Memoria y proyecto”

Dc, 7/09/2011 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

Dins del panorama bibliogràfic sobre la tema de l'arquitectura religiosa ens trobem amb publicacions de caire divulgatiu que recullen diverses obres amb una breu explicació a mode de catàleg, una mena d'atles d'arquitectura religiosa que cerquen més la imatge i una aproximació superficial a cada obra que no pas una reflexió aprofundida. Fins i tot l'altre dia vaig poder comprar en una botiga de l'Estació de Sants un llibre sobre esglésies transformades en altres usos amb les mateixes característiques. El que costa de trobar són publicacions que reflexionin i s'interroguin sobre l'arquitectura sacra actual amb un cert compromís testimonial, encarnat si voleu, és a dir, en la que els autors diuen dient-se.



En aquest sentit, una obra actual i que al meu parer és imprescindible és “[Arquitecturas de lo sagrado. Memoria y proyecto](#)” (A Coruña. 2009. Editorial Netbiblio), editat a cura del professor Esteban Fernández Cobián, de qui ja us n'havia parlat anteriorment [aquí](#) i a qui considero l'arquitecte espanyol actual referent en aquest camp d'investigació, amb permís del ja difunt Juan Plazaola sj del qual espero parlar-vos un altre dia. El llibre recull les ponències i taules rodones realitzades durant el Primer Congrés Internacional d'Arquitectura Religiosa Contemporània ([veure web](#)), que es va realitzar a Ourense la primavera del 2008. Si a un arquitecte li fos encarregada una església, oratori o centre parroquial li recomanaria llegir-lo perquè en ell es dona una visió general de l'arquitectura religiosa tot cercant respostes al d'on venim i cap on podem anar.



De les ponències presentades cal destacar, pel seu aspecte vivencial i compromès, la de l'arquitecte Ignacio Vicens Hualde, en la qual explica la gestació i realització dels projectes de l'Església Parroquial de la Santíssima Trinitat (Collado Villalba, Madrid, 1996/99. Imatge de la dreta), l'Església Parroquial de Santa Mònica (Rivas Vaciamadrid, Madrid, 2001/09) i el projecte de l'Església parroquial de Nuestra

Señora de Los Rosales (Ponferrada, León, 2004). La ponència té perles personals com quan l'arquitecte parla de l'impacte que li va produir una frase que va llegir del llibre "[En què creuen els qui no creuen](#)", una correspondència entre el Cardenal Carlo Maria Martini i Umberto Eco (el de "El nom de la Rosa"), en la que el cardenal, davant la crítica pragmàtica que Umberto Eco fa a la litúrgia, respon: "**L'Església no satisfà expectatives: celebra misteris**". Quanta raó que desmunta tant el funcionalisme estèril com el misticisme (o l'esteticisme) vaporós!.

També cal destacar l'aportació de Walter Zahner, que presenta els espais litúrgics anomenats "Communio-Räume" (dels quals n'he parlat referint-me a la nova distribució de [l'Església de Saint Ignace](#) de París o d'altres malagunayats intents de reforma [aquí](#)); la presentació de l'estat de l'arquitectura religiosa contemporània italiana per part de Giorgio della Longa (amb tot el que ha comportat "Progetto Pilota" de la Conferència Episcopal Italiana, entre els quals el polèmic [Complex Parroquial de San Giacomo Apostolo a Foligno, de Massimiliano Fuksas](#)); la semblança entre Romano Guardini i Marie-Alain Courtier op per l'arquitecta vinculada a l'arquebisbat de Milà, Maria Antonietta Crippa (que va participar en les jornades sobre "Gaudí i la dimensió transcendent" organitzades per la [Fundació Joan Maragall](#) el 2002); o, finalment, per referenciar a algú de casa nostra, l'aportació pastoral, litúrgica i tècnica del capellà i arquitecte català Carles Elías, del Bisbat de Sant Feliu.

Després de la lectura pausada del llibre, que conclou amb el recull de l'exposició "Arquitectura religiosa contemporània en Galícia: 15 obras", a cura de Esteban Fernández Cobián, un no pot deixar de preguntar-se quan es farà el següent Congrés Internacional d'Arquitectura Religiosa Contemporània. Seria Barcelona una bona seu? Certament tenim a favor i en contra l'eclipsament gaudinià, que sembla que sigui l'únic exponent català d'arquitectura religiosa contemporània. També val a dir que, malauradament, les obres d'arquitectura religiosa moderna a Catalunya o bé no són prou re-conegudes o els hi manca, parlant amb tota sinceritat, la suficient qualitat. Amb prou feines apareix alguna obra dels anys cinquanta o seixanta als catàlegs (l'Església de Llars Mundet, l'Església de Sant Jaume de Badalona, la Capella del Col·legi Claver, la Parròquia de Pont de Suert, etc), però quasi no hi ha rastre de les obres realitzades en els darrers vint anys, amb la excepció de la Parròquia del [Centre Abraham de la Vil·la Olímpica de Barcelona](#) o la [Capella de Sant Francesc Xavier](#) del Col·legi de Sagrat Cor de Jesús-Casp. Crec que seria un bon tema de reflexió per part de la Conferència Episcopal Tarraconense, que ja fa un esforç publicant la revista de patrimoni artístic "Taüll", plantejar-se alguna mena de sinèrgia aprofitant el nomenament de Barcelona com "[Missió Metròpolis](#)". I aquí deixo la meva invitació per si algú la vol entomar.